

VIITORUL ROL

ANA SZÉLES

Cu câțiva ani în urmă, o fată fragilă, delicată, absolvă Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” din Tg. Mureș, descriind una dintre partiturile esențiale ale repertoriului shakespearean: Julieta. Dar Ana Széles atrăsese deja asupra ei atenția descoperitorilor de talente: cine nu-și amintește de tulburătoarea impresie iscată de apariția ei în Ilona, în filmul *Pădurea spin-zurașilor*? Debutul i-a fost de bun augur, instalind-o în primele rînduri ale generației, cap de afiș al filmului românesc, vedetă de televiziune și de teatru. Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, din trupa căruia face parte, i-a oferit roluri potrivite cu prospețimea și candoarea vârstei, dar și adevărate culturi unei naturi artistice generoase: Emily (*Orașul nostru* de Thornton Wilder), Mirandolina (*Hangița de Goldoni*), Agnès (*Scoala femeilor* de Molière), Cecily (*Bum-bury* de Oscar Wilde), Ania (*Livada de vișini*) și Popova (*Ursul* de Cehov), Aniutka (*Puterea întinericului* de Tolstoi), Vera (*Cei din urmă* de Maxim Gorki), Fanny din piesa cu același nume de G. B. Shaw, Perdita (*Poveste de iarnă* de Shakespeare), Inken (*În amurg* de Gerhart Hauptmann), Sari (*Fetele din Tündertak* de Heltai Zsófi), Magló (*Păsărea cîntătoare* de Tamas Aron), Carola (*Drumul soarecchi* de Gyárfás,

Miklós). A jucat și în mai toate comedile lui Méhes György.

„Întîmplarea a făcut ca în ultima perioadă să interpretez roluri de femei care luptă pentru emancipare, pentru afirmarea personalității lor. În calitate de femeie de azi am, firește, drepturi egale cu ale bărbaților, totuși am pus mult suflet în interpretarea acestor eroine. Ele m-au ajutat să mă deprind să situez personajul într-un context social, într-o perspectivă mai amplă, să văd ceva mai departe de replica pe care o am de rost. De pildă, protagonista din piesa *Desculț în par* de Neil Simon, dramaturg american cunoscut ca maestru al divertismentului, față de dincolo de care se află, însă, situații dramatice: deși intră mereu în conflict cu cei din jur, face totul pentru a reuși să stabilească o comunicare mai adîncă și mai trînicie cu semenii săi, încercînd să-și scoată din inerția unei existențe-sablon, în care pînă și sentimentele sînt prefabricate. Aceeași conduită morală o caracterizează și pe Femeia blondă, soția muii conte din Sibiu, din piesa *Bărbați pentru sîlște* de Udön von Horváth. Și ea luptă pentru o dragoste care învinge toate prejudecățile.

Vorbînd despre toate acestea, observ că, de fapt, am vorbit și despre viitorul rol. Încep repetițiile: nerăbdare, frîmîtare, preocupări — deoarece consider că mi s-a încredințat un rol foarte important pentru cariera mea. Un rol complex, a cărui tensiune dramatică este ascunsă sub aparențele cotidianului, construit pe o metaforă cit se poate de generoasă. Sensul ei? Trăiești cu adevărat numai dacă ai puterea să te debarasezi de festul care falsifică viața și dacă, dincolo de ceea ce este banal și meschin, știi să descoperi, în sufletul fiecărui om, „lebedă albă”. Poate că ai ghicit despre cine vorbesc: Dufy, din piesa *A cîncea lebedă* de Paul Everac, în premieră la teatrul nostru.

Iată de ce spunem că-mi face plăcere să interpretez. Femei care se emancipează: emanciparea lor înseamnă emanciparea omului: „...că și femeia e om” — cum spunea unul dintre personajele piesei *Interviu* de Ecaterina Oproiu”.

telex „,teatrul“—telex „,teatrul“—telex „,teatrul“

În librării, s-au aflat alături, pentru puțină vreme, Paul Everac, D. R. Popescu. Pentru puțină vreme, fiindcă volumele lor, Ședința balerinelor și Virgule, s-au vîndut ca... juica fiartă. ● Tot în librării, două volume de

interes deosebit pentru oamenii de teatru: „Opere”, volumul V de Tudor Mușatescu, însumînd patru comedii inedite și amintirile dintr-o jumătate de veac de activitate artistică a prețurtei artiste ieșene Any Bra-

esly. Cu grimoul pe oglindă. ● Alex Visarion repetă intens la Giulești O noapte furtunoasă, pentru ca teatrul să sărbătorească așa cum se cuvine aniversarea marelui nostru clasic. ● Un cotidian ne invită să vedem

VIITORUL ROL

LUMINIȚA BLĂNĂRU

Rolurile jucate în anul de absolvență — *Zița (O noapte furtunoasă)* și *Lia (Iertarea)* — i-au oferit Lănușei Blănuș o excelență „carte de vizită” profesională. „Am avut marea șansă de a fi studenta unor excelenți pedagogi: Beate Fredanov și Octavian Cătescu...” — apreciază ea, astăzi. La Teatrul Dramatic din Brașov, unde a fost repartizată, primii pași i-a făcut „sub îndrumarea plină de dragoste și de omenie a celui excepțional maestru care a fost Sică Alexandrescu”.

Într-o muncă de echipă și într-un climat de continuă solicitare, talentul său s-a dezvoltat firesc, afirmându-se cu fiecare rol: *Henriette (Călătoriile domnului Perrichon de Labiche)*, *Agripina (Ochiul babei de G. Vasilescu)*, *Helea (Melodie varșoviană de Leonid Zorin)*, *Mela Dulska (Moralitatea domnului Dulska de G. Zapolska)*, *Nina (Casa asta veche și dragă de Arbuzov)*, *Mary Warrea (Vrăjitoarele din Salem de Arthur Miller)*, *Nora (O casa care a fugit pe ușă de Petru Vintilă)*, *Magda Minu (Ultima oră de Mihail Sebastian)*, *Sheila O'Kelly (Un fluture pe lampă de Paul Everac)*, *Arina (Io, Mircea Voievod de Dan Tărebiță)*, *Orsetta (Gilce-vile din Chioggia de Goldoni)*, *Belisa (Mofturile Belisei de Lope de Vega)*, *Nepoata (Eduard al II-lea de Marlowe)*, *Irina (Trei surori de Cehov)*.

„Privind în urmă, la cei zece ani care mă despart de mica scenă a „Casandrei”, mă întreb: am realizat mult, puțin? Ceea ce știu sigur este că mă aflu într-o permanentă stare de veghe. În teatrul în care

lucrez de la absolvire, am găsit adevărați prieteni în mulți dintre regizorii care m-au distribuit: Eugen Mercus, Mihai Berechet, Mihai Dimiu, Petre Popescu, Mircea Marin. Ei m-au intuit, m-au „citit”, mi-au înfruntat timiditatea, complexele și chiar unele prejudecăți legate de fînța mea actorească. Sint fericită, acum, să lucrez din nou cu Mircea Marin, care mi-a incredințat rolul Irinei din *Citadela sfărâmată* de Horia Lovinescu.

Ca de fiecare dată, mă apropiu de personaj cu bucurie și cu teamă, cu îndoială și cu speranță. Am jucat roluri „mici” pe care le-am iubit și altele „mari” pe care le-am iubit mai puțin și de care nu-mi amintesc cu bucurie. Poate că insatisfacția, sentimentul de vinovăție, provin din faptul că nu mi-am fost dragi, apropiate. Cel mai iubit a fost și rămâne cel al Irinei din *Trei surori*; dar, acum, o altă Irina vine să-i dispute primul loc din ierarhia mea sentimentală. Foarte multe lucruri le asenunân, dar la fel de multe le deosebesc. La amândouă întâlnește dorința obsedantă de a-și depăși condiția, atât afectiv cât și pe planul existenței. Dacă Irinei lui Cehov îi lipsește, însă, impulsul răzvrătirii (căsătoria cu Tuzenbah, acceptată, e un compromis imobilat de speranțe), Irina lui Lovinescu intră în conflict cu propriul său destin. Ruda săracă, umilită, încercarea ei de a-și schimba statutul social nu pornește totuși din ambiție, ci este determinată de structura psihică. Inițial dominată de orbire sentimentală, lipsită de reflexe politice, ea își cucerește, prin suferință, capacitatea de a înțelege omenii, lumea, evenimentele; clarificarea destinului ei individual se produce paralel cu clarificarea destinului României.

Matei, „vinzătorul de vise”, o vrăjește propunându-i să retrăiască legenda iubirii dintre Tristan și Isolda, să refacă împreună modelul perfect al împlinirii prin dragoste; dar Irina se trezește și nu acceptă refugiu în moarte. Pentru ea, dragostea este în mod fundamental un dat al vieții. În cumpăna dramatică a existenței sale, au câștig de cauză rațiunea, luciditatea. Spre deosebire de Irina lui Cehov, Irina lui Lovinescu știe, la capătul zbucimului care-i marchează evoluția, ce are de făcut: „Mi-e gura plină de cenușă. Mi-e sete de lucruri adevărate”.

Maria Marin

telex „teatrul”—telex „teatrul”—telex „teatrul”

la Teatrul Național specta-
colul Trei pe o barcă! Ah,
Jerome K. Jerome, ai fost
trădat! ● De la Teatrul
de păpuși din Sibiu primum
știri că dramatizarea după
Petre Ispirescu Dulce ca
sarea se reprezintă în lim-
bile română și germană.

spectacolele fiind realizate
de regizorul Mircea Petre
Suciu și de scenograful Eu-
stațiu Gregorian. ● La Ga-
lați, păpușarii joacă Ucenii-
ca năzdrăvan de Victoria
Trifu. Despre ce este vorba?
Aflăm din invitația care
ne-a fost trimisă: „Ursulețul

Sache trece prin mai multe
peripeții pentru ca în final
să se convingă de adevărul
ignorat la început: orice
meserie, ca să o înveți bine,
cere dragoste de muncă și
putere de sacrificiu”. Bravo,
Sache! ●

(Continuare în p. 84)